

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1063

Vragen van het lid **Jasper van Dijk** (SP) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mw. Van Bijsterveldt-Vliegenthart, over de *vrijwillige bijdrage aan ROC's*. (Ingezonden 8 december 2009)

1

Wat is uw oordeel over het feit dat een Regionaal Onderwijs Centrum (ROC) een vrijwillige bijdrage rekent van 150 tot 800 euro per jaar voor leermiddelen?¹

2

Deelt u de mening dat het inzetten van een incassobureau en een deurwaarder onaanvaardbare middelen zijn om een vrijwillige bijdrage te innen? Zo ja, bent u bereid het inzetten van deurwaarders voor het innen van een vrijwillige bijdrage te verbieden? Zo nee, waarom niet?

3

Mag een ROC de kosten voor verplichte leermiddelen bij een leerling in rekening brengen? Zo ja, hoe is dit te verenigen met uw standpunt dat het primaire onderwijsproces kosteloos toegankelijk moet zijn? Zo nee, wat onderneemt u tegen een ROC dat dit wel doet?

4

Bent u het ermee eens dat ROC's aan deelnemers exact duidelijk moeten maken hoe de vrijwillige bijdrage wordt besteed? Zo ja, hoe wordt hierop toegezien?

5

Wat voor sanctie kunt u opleggen als een ROC zich niet houdt aan de regels omtrent de vrijwillige bijdrage?

6

Bent u bereid de ROC's expliciet (schriftelijk) te wijzen op de regels rondom de vrijwillige bijdrage? Zo nee, hoe voorkomt u dat dit soort gevallen zich opnieuw voordoen?

¹ SP Amsterdam, 5 december 2009: «ROC brengt leerlingen in financiële problemen» <http://amsterdam.sp.nl/nieuws/berichten.php?itemid=3257#more>

Antwoord

Antwoord van staatssecretaris **Van Bijsterveldt-Vliegenthart** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 21 december 2009)

1

Het is de scholen in beginsel toegestaan een vrijwillige (niet-wettelijke) bijdrage te vragen van hun studenten. De aanwending ervan (extra voorzieningen en activiteiten, bijvoorbeeld niet-verplichte excursies) en daarmee ook de hoogte mag de school zelf bepalen. De student bepaalt op zijn beurt zelf of hij/zij van de extra voorzieningen en activiteiten gebruik wenst te maken. Het gebruik is geen verplichting en de betaling is alleen verplicht, indien de student ervoor getekend heeft.

2

Bij een verschil van mening over het innen van de niet-wettelijke bijdrage

vind ik het inschakelen van een incassobureau een zeer zwaar middel voor de instelling om (zonder tussenkomst van de rechter) «het gelijk te halen». Eerst moeten andere mogelijkheden om een probleem tussen partijen in der minne te schikken, zijn uitgeprobeerd. Het is echter niet aan mij om, indien de deelnemer heeft ingestemd met de betaling voor het gebruik van de extra faciliteiten die de instelling de deelnemer biedt en de deelnemer in gebreke blijft, inning van het overeengekomen bedrag via een deurwaarder of een incassobureau te verbieden. De niet-wettelijke bijdrage betreft immers een contractuele aangelegenheid die valt onder het burgerlijk recht. Derhalve heeft een instelling als ultimatum remedium, de mogelijkheid een deurwaarder of incassobureau in te schakelen.

3

Het hangt ervan af wat verstaan wordt onder «leermiddelen». Lesmateriaal hoort in principe niet betaald te worden via de niet-wettelijke bijdrage, omdat daarvoor de rijksbijdrage bedoeld is. Boeken en dergelijke zijn in ieder geval voor rekening van de deelnemer. Dit is als zodanig ook vastgelegd in het servicedocument «vrijwillige bijdrage» dat in samenwerking tussen JOB en de MBO Raad in 2004 tot stand is gekomen. Indien blijkt dat een instelling toch het verplichte lesmateriaal bij deelnemers in rekening brengt, zal ik de

desbetreffende instelling daarop zeker aanspreken en indien nodig een bekostigingssanctie treffen.

4

Ik deel de mening dat instellingen inzichtelijk moeten maken waaraan de niet-wettelijke bijdrage wordt besteed. Een deelnemer dient een onderbouwde afweging te kunnen maken of hij gebruik wenst te maken van de extra faciliteiten die door de instelling aan de deelnemer worden geboden en of hij bereid is de door de instelling daarvoor gevraagde prijs te betalen.

Omdat de niet-wettelijke bijdrage vrijwillig is, heeft een deelnemer de mogelijkheid niet akkoord te gaan met betaling van deze bijdrage. Als de deelnemer weigert de niet-wettelijke bijdrage te betalen behoudt hij alle rechten op volledig onderwijs. De deelnemer krijgt alleen niet (langer) de extra faciliteiten waarvoor de bijdrage bedoeld is. Het is de verantwoordelijkheid van de medezeggenschapsraad, die een instemmingsrecht heeft met betrekking tot het aanvaarden van een niet-wettelijke bijdrage om er op toe te zien dat een instelling inzichtelijk maakt waaraan de vrijwillige bijdrage wordt besteed.

5

De inschrijving voor een opleiding kan niet afhankelijk gesteld worden van andere geldelijke bijdragen dan het les- of cursusgeld (artikel 8.1.4. van de Wet educatie en beroepsonderwijs). Na inschrijving dient een deelnemer gebruik te kunnen maken van onderwijs- en examenvoorzieningen. Indien de inschrijving toch afhankelijk gesteld wordt van een andere dan een bij of krachtens de wet geregelde geldelijke bijdrage, kan ik op grond van artikel 11.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs de rijksbijdrage (gedeeltelijk) opschorten of inhouden. Andere regels omtrent de niet-wettelijke bijdrage dan die opgenomen in artikel 8.1.4 stelt de Wet educatie en beroepsonderwijs niet.

Indien de (hoogte van de) niet-wettelijke bijdrage zonder instemming van de ouders of van de deelnemersgeleding van de medezeggenschapsraad tot stand is gekomen, is de medezeggenschapsraad bevoegd een geschil hierover aanhangig te maken bij de commissie voor de geschillen.

In dat geval is dus de medezeggenschapsraad aan zet. Indien er een geschil ontstaat over een individueel overeengekomen niet-wettelijke bijdrage staan er verschillende wegen voor de betreffende deelnemer open: via het medezeggenschapsorgaan of via een civiele procedure.

6

Zoals ik hiervoor in mijn antwoord op vraag 3 heb aangegeven bestaan er al wat langer duidelijke afspraken rond de vrijwillige bijdrage die bij alle betrokken partijen bekend zijn. Dat moet voldoende zijn, aangezien het hierbij gaat om het op vrijwillige basis al dan niet aangaan van een privaatrechtelijke relatie waarin ik geen partij ben.